

A—D

SUOMEN ARKKITEHTUURI- JA DESIGNMUSEOSÄÄTIÖ
TOIMINTAKERTOMUS 2023

SISÄLTÖ

Johdanto säätiön toimintaan	3	Varainhankinta	13
Säätiön perustaminen ja tarkoitus	3	Viestintä ja vuorovaikutus	13
Säätiön pääomittaminen	3	Olennaiset tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen	14
Museon uudisrakennushanke	4	Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät	14
Museosäätiöiden sulautuminen	4	Arvio tulevasta kehityksestä vuonna 2024	15
Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiön vuosi 2023	5		
Hallitus	5		
Valiokunnat	6		
Toimitusjohtaja	6		
Henkilöstö ja toimitilat	7		
Kansainvälinen neuvonantajaryhmä	7		
Ohjausryhmä	7		
Lähipiiri	8		
Talous	8		
Toiminta	10		
Museon toteutussuunnitelma	10		
Tytäryhtiö AD-museo Oy:n perustaminen	11		
Museon uudisrakennushanke ja yhteistyö KOy ADM:n kanssa	12		

Johdanto säätiön toimintaan

Säätiön perustaminen ja tarkoitus

Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiön perustivat Helsingin kaupunki ja Suomen valtio 28.4.2022. Säätiön tarkoituksena on edistää ja tukea arkkitehtuuri- ja designmuseotoimintaa sekä edistää, tukea ja tehdä tunnetuksi arkkitehtuuria ja muotoilua. Tarkoituksensa toteuttamiseksi säätiö:

- *perustaa uuden, kansainvälisesti korkeatasoisen ja pohjoismaisesti merkittävän arkkitehtuuri- ja designmuseon Helsingin Eteläsatamaan. Museo ja sille rakennettava uudisrakennus edustavat kansainvälistä huipputasoa laadultaan, näkyvyydeltään ja vaikuttavuudeltaan. Uuden museon toiminta tulee järjestää niin, että sillä on edellytykset täyttää valtakunnallisen vastuumuseon kriteerit*
- *omistaa kansallisesti merkittävät muotoilun ja arkkitehtuurin kokoelmat, joita museo hallinnoi ja kehittää*
- *omistaa ja hallinnoi yhtiöitä, joilla toteutetaan museotoimintaa sekä museotoimintaan liittyviä tehtäviä ja palveluita*
- *kehittää, edistää ja ylläpitää kansallisia ja kansainvälisiä verkostoja ja yhteiskuntasuhteita*
- *huolehtii, että museolla on edellytykset kehittää ja edistää kulttuuriperintötyötä sekä kulttuuriperinnön tallentamista ja digitaalista saatavuutta*
- *huolehtii, että museolla on edellytykset kehittää ja edistää arkkitehtuuria ja muotoilua tekemällä niitä tunnetuksi sekä toimia alansa valtakunnallisena asiantuntijana*
- *huolehtii, että museolla on edellytykset kehittää ja edistää museoiden yhteistyötä arkkitehtuuri- ja designmuseotoimintaan liittyen.*

Säätiön perustamiskirjan mukaan säätiö on perustettu *sen edellytyksen vaaraan, että museotoimintaa varten toteutetaan uudisrakennus Helsingin kaupungin Eteläsatamaan ja että Suomen arkkitehtuurimuseon säätiö sr ja Designmuseon säätiö sr sulautuvat säätiölain mukaisesti tähän Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiöön.*

Säätiön pääomittaminen

Säätiön perustamiskirjan mukaisena edellytyksenä on, että sille kerätään vähintään 150 miljoonaa euroa peruspääomaan, josta 120 miljoonaa lahjoittavat säätiön perustajat Suomen valtio ja Helsingin kaupunki (kumpikin 60 miljoonaa euroa). 30 miljoonaa euroa kerätään ulkopuolisilta rahoittajilta.

Valtion osalta talouspoliittinen ministeriövaliokunta linjasi 19.12.2023 myönteisesti säätiön pääomittamisesta 60 miljoonalla eurolla vuosina 2024–25 tiettyin ehdoin, joista merkittävin on kaupungin symmetrinen pääomituspäätös. Helsingin kaupunginvaltuusto teki myönteisen päätöksen säätiön pääomittamisesta 14.2.2024.

Vuoden 2023 loppuun mennessä säätiöllä oli mahdollisia pääomalahjoitus-sitoumuksia yksityisiltä tahoilta 26 miljoonan euron edestä. Säätiö on asettanut peruspääomatavoitteensa 150–155 miljoonaan euroon. Ehdollisen päätöksen tehneiden tahojen kanssa pyritään vahvistamaan lahjoituspäätökset valtion ja kaupungin tehtyä päätöksensä. Minimitavoitteesta puuttuvasta 4 miljoonan euron osuudesta säätiö on avannut neuvottelut.

UUSI ARKKITEHTUURI- JA DESIGNMUSEO

Museon uudisrakennushanke

Säätiö edistää perustamiskirjansa mukaisesti museolle Helsingin Eteläsatamaan rakennettavan uudisrakennuksen suunnittelua. Rakennushankkeen kehittämisestä vastaa syksyllä 2022 perustettu erillinen, Helsingin kaupungin ja Suomen valtion perustama ja puoliksi omistama Kiinteistö Oy ADM. Yhteistyössä kiinteistöyhtiön kanssa säätiö valmistelee uudisrakennuksen suunnittelukilpailua, joka on mahdollista avata Helsingin kaupungin ja Suomen valtion pääomitus päätösten jälkeen.

Säätiö ja kiinteistöyhtiö tekevät yhteistyötä myös Helsingin kaupungin ja Makasiinirannan alueesta 2021–2022 järjestetyn laatu- ja konseptikilpailun voittaneen Konsortium Gran -ryhmän kanssa. Tavoite on varmistaa alueen suunnittelun eteneminen museotoimintaa tukevalla tavalla ja alueen kehittämisen tuomien reunaehtojen huomioiminen museohankkeen suunnittelussa. Syksyn 2023 merkittävä virstanpylväs oli Helsingin kaupunkiympäristön toimialajohdon myönteinen linjaus museohankkeen ja Konsortium Granin yhteisesti esittämästä maanpäällisestä huoltoratkaisusta Makasiinirantaan. Maanalainen huoltoratkaisu olisi ollut sekä kustannuksiltaan että hiilijalanjäljeltään museohankkeelle haastava.

Museosäätiöiden sulautuminen

Osana uuden museon perustamista on sovittu säätiön perustamiskirjan mukaisesti 1.1.2024 toteutettavasta fuusiosta, jossa Suomen arkkitehtuurimuseon säätiö ja Designmuseon säätiö sulautuvat Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiöön. Sulautumissuunnitelma jätettiin Patentti- ja rekisterihallitukseen kesäkuussa 2023. Sulautuvat säätiöt sekä vastaanottava säätiö hyväksyivät lokakuussa 2023 sulautumisen täytäntöönpanon. Sulautuminen toteutettiin suunnitelman mukaan 1.1.2024. Samalla aloitti toimintansa sää-

tiön tytäryhtiökseen syksyllä 2023 perustama AD-museo Oy, jolle säätiö luovutti liiketoimintakaupalla museotoiminnan ja sitä tukevien liiketoimintojen ylläpitämiseen liittyvät henkilöstön ja resurssit. AD-museo Oy on 1.1.2024

alkaen ylläpitänyt Arkkitehtuurimuseon ja Designmuseon toimintaa.

Ennen 1.1.2024 tapahtunutta museosäätiöiden sulautumista järjestettiin 7.12.2023 tapaaminen Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiön, Designmuseon säätiön, Suomen arkkitehtuurimuseon säätiön sekä AD-museo Oy:n hallitusten kanssa. (Kuva: Meeri Utti)

Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiön vuosi 2023

Hallitus

Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiön toiminnasta vastaa säätiön hallitus. Säätiön perustajat, Helsingin kaupunki ja Suomen valtio, nimittävät kumpikin hallitukseen yhden jäsenen ja muuten säätiön hallitus täydentää itse itseään säätiön sääntöjen mukaisen erovuoroisuusjärjestyksen mukaisesti. Säätiön ensimmäisen hallituksen 2022 nimittivät säätiön perustajat.

Vuonna 2023 säätiön hallituksen muodostivat seuraavat jäsenet:

Timo Laitinen, pääjohtaja, Valtiokonttori (puheenjohtaja)

Anne Korkiakoski, hallitusammattilainen (varapuheenjohtaja)

Mikko Aho, arkkitehti SAFA

Stefan Björkman, toimitusjohtaja, Föreningen Konstsamfundet r.f.

Pauli Kariniemi, rahoitusmarkkinaosaston osastopäällikkö, ylijohtaja, valtiovarainministeriö (21.4.2023 alkaen)

Juha Lemström, arkkitehti SAFA

Leena Mörttinen, alivaltiosihteeri, valtiovarainministeriö (21.4.2023 saakka)

Mikael Silvanto, muotoilija ja yrittäjä (26.9.2023 saakka)

Pauli Sivonen, museonjohtaja, Serlachius-museot (26.9.2023 saakka)

Anna Valtonen, rehtori, Konstfack

Säätiön hallituksen kokouksessa 7.12.2022 päätettiin säätiön sääntöjen muuttamisesta niin, että hallituksen koko voi olla pysyvästi 5–9 jäsentä. Sääntömuutos rekisteröitiin 22.3.2023.

Säätiön perustajat ovat päättäneet hallituksen erovuoroisuusjärjestyksen seuraavasti:

1–2 (2023) Mikko Aho, Leena Mörttinen

3–4 (2024) Mikael Silvanto, Pauli Sivonen

5–9 (2025) Stefan Björkman, Anne Korkiakoski, Juha Lemström, Timo Laitinen, Anna Valtonen

Vuosikokouksessa 21.4.2023 Suomen valtio nimitti alivaltiosihteeri Leena Mörttisen tilalle osastopäällikkö, ylijohtaja **Pauli Kariniemen**. Mikko Aho jatkoi Helsingin kaupungin edustajana.

Hallitus kokoontui vuoden 2023 aikana 12 kertaa. Kokousten 25.10.2023 ja 7.12.2023 yhteydessä järjestettiin tapaaminen säätiön, Designmuseon säätiön, Suomen arkkitehtuurimuseon säätiön sekä AD-museo Oy:n hallitusten kanssa.

Vuoden 2023 hallitus täydensi säätiön ohjeistuksia hyväksymällä konserniohjeen, hankintaohjeen ja lähipiiriohjeen.

Hallituksen sihteerinä toimi 22.3.2023 alkaen **Erika Parvikoski**.

Hallituksen työskentelyalustana käytetään Admincontrol-hallitusportaalia.

UUSI ARKKITEHTUURI- JA DESIGNMUSEO

Säätiön hallituksen kokouksessa 28.3.2023 paikan päällä Timo Laitinen (vas.), Kaarina Gould, Mikko Aho, Erika Parvikoski, Juha Lemström sekä Anna Valtonen ja etänä Anne Korkiakoski (kuvaruudussa ylh. oik.), Mikael Silvanto ja Pauli Sivonen. (Kuva: Anni Koponen)

Valiokunnat

Säätiön hallituksesta on muodostettu kolme valiokuntaa:

Rahoitusvaliokunta: Stefan Björklund, Leena Mörttinen (21.4.2023 asti), Pauli Kariniemi (21.4.2023 alkaen)

Rakennusvaliokunta: Mikko Aho, Juha Lemström, Anna Valtonen

Konsernivaliokunta: Anne Korkiakoski, Mikael Silvanto (26.9.2023 asti), Pauli Sivonen (26.9.2023 asti), Timo Laitinen (26.9.2023 alkaen)

Rahoitusvaliokunta on kuullut asiantuntijana **Petteri Karttusta**.

Rakennusvaliokunnan työssä on ollut asiantuntijana **Ari Tolppanen** hankkeen ohjausryhmästä. Tapaamisissa on ollut läsnä museon rakennushankkeen rakennuttajakonsultti **Markus Mikkola** Haahtela-kehitys Oy:stä sekä opetus- ja kulttuuriministeriön projektipäällikkö **Markku Inkeroinen**.

Konsernivaliokunta on kokoontunut myös yhdessä Designmuseon säätiön ja Suomen arkkitehtuurimuseon säätiön hallitusten muodostaman yhteisen fuusiotyöryhmän kanssa.

Toimitusjohtaja

Säätiön toimitusjohtajana on 1.6.2022 alkaen toiminut **Kaarina Gould**.

Toimitusjohtajan luottamustoimet vuoden 2023 aikana:

- Yleisradio Oy:n hallitus
- Taiteen perusopetusliiton hallitus
- Suomen New Yorkin kulttuuri-instituutin Advisory Board
- AD-museo Oy:n hallituksen puheenjohtaja (23.10.2023 alkaen)

Henkilöstö ja toimitilat

Toimitusjohtajan lisäksi säätiön henkilöstöön kuuluu kaksi työntekijää:

Reetta Turtiainen, projektipäällikkö
(1.6.2022–31.8.2023 ja 1.9.2023–)

Pyry Waltari, viestinnän suunnittelija
(1.6.2022–31.8.2023 ja 1.9.2023–31.1.2024)

Lisäksi säätiön henkilöstöön ovat vuoden 2023 aikana kuuluneet **Tiina Tikander** (viestintäpäällikkö, 21.8.2023–30.10.2023) sekä **Justina Uusitalo** (projektiasistentti, 5.9.2023–29.9.2023).

Säätiön toimitilat sijaitsevat Designmuseon yhteydessä osoitteessa Korkeavuorenkatu 23, 00130 Helsinki.

Kansainvälinen neuvonantajaryhmä

Syksyllä 2022 hanketta tukemaan kutsuttiin eri alojen asiantuntijoista muodostettu kansainvälinen neuvonantajaryhmä. Neuvonantajat eivät osallistuneet säätiön tai hankkeen päätöksentekoon. Ryhmää on osallistettu hankkeeseen vuoden 2023 aikana yhteisten ja henkilökohtaisten etätapaamisten muodossa.

Ryhmän muodostavat seuraavat jäsenet: **Paola Antonelli**, **Liza Chong**, **Caterina Fake**, **Eva Franch i Gilabert**, **Indy Johar**, **Nimco Kulmiye Hussein**, **Ervin Latimer**, **Linda Liukas**, **Kieran Long**, **Joar Nango**, **Héctor Noval**, **Eeva-Liisa Pelkonen**, **Johannes Suikkanen** ja **Teemu Suviala**.

Ohjausryhmä

Säätiön perustajat, Helsingin kaupunki ja Suomen valtio, asettivat keväällä 2021 ohjausryhmän seuraamaan ja tukemaan hanketyötä.

Säätiön ja kiinteistöyhtiön perustamisen myötä hankkeeseen kohdennetut resurssit ja vastuut ovat siirtyneet näille toimijoille, ja ohjausryhmän rooli on ollut pienempi. Ohjausryhmä kokoontui vuoden 2023 aikana kaksi kertaa. Ohjausryhmän toimikausi päättyi 31.12.2023. Vuonna 2023 ohjausryhmän muodostivat seuraavat jäsenet:

Timo Laitinen, pääjohtaja, Valtiokonttori (puheenjohtaja)

Laura Aalto, vs. kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja, Helsingin kaupunki (31.7.2023 saakka)

Jannica Fagerholm, toimitusjohtaja, Signe ja Ane Gyllenbergin säätiö
Reetta Heiskanen, museonjohtaja, Helsingin kaupunginmuseo (28.8.2023 alkaen)

Saija Hollmén, hallituksen puheenjohtaja, Suomen arkkitehtuurimuseon säätiö

Carina Jaatinen, museonjohtaja, Arkkitehtuurimuseo

Riitta Kaivosoja, ylijohtaja (kulttuuri- ja taidepolitiikan osasto), opetus- ja kulttuuriministeriö

Annika Klimenko, apulaisbudjettipäällikkö, valtiovarainministeriö

Mirkku Kullberg, toimitusjohtaja ja perustaja, Glasshouse Helsinki

Rikhard Manninen, maankäyttöjohtaja, Helsingin kaupunki

Hannele Pohjola, hallituksen puheenjohtaja, Designmuseon säätiö

Kerstin Rinne, hallituksen jäsen, Jane ja Aatos Erkon säätiö

Päivi Salonen, kulttuuriasianneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö

Jukka Savolainen, museonjohtaja, Designmuseo

Tuula Saxholm, rahoitusjohtaja, Helsingin kaupunki

Ari Tolppanen, hallituksen puheenjohtaja, Aristo-Invest

Lähipiiri

Säätiön tiedossa olevat säätiön ja säätiön suppeaan lähipiiriin kuuluvien välillä tehdyt taloudelliset toimet tilikaudella 2023 on avattu toimintakertomuksen kappaleissa 'Hallitus', 'Toimitusjohtaja' ja 'Talous'.

Lähipiiritapahtumia seurataan kirjanpito-ohjelmiston, palkanlaskennan, matka- ja kululaskujen sekä asiakas- ja toimittajarekisterien kautta. Suppean lähipiirin lähipiiritapahtumista laaditaan vuosittain yhteenveto ja tiedot esitellään hallitukselle tilinpäätöksen yhteydessä.

Säätiö ei ole antanut lähipiirille tai lähipiiriin kuuluvan ihmisen tai ihmisten määräysvallassa olevalle yhteisölle apurahoja, avustuksia tai muuta osittain tai kokonaan vastikkeetonta taloudellista etua. Säätiön ja mainittujen tahojen välillä ole tehty sopimuksia tai muitakaan taloudellisia toimia.

Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiö sr ei ole myöntänyt tai antanut lainoja, vastuita tai vastuusitoumuksia säätiön lähipiiriin kuuluville.

Talous

Säätiön talouden seurannasta ja järjestämisestä vastaa toimitusjohtaja Kaarina Gould. Säätiön kirjanpidosta ja palkanlaskennasta vastaa Suomen säätiötilipalvelu Oy, kirjanpitäjänä **Jussi Karhu**. Taloushallinnon alustana käytetään Fennoa-palvelua.

Säätiön tilintarkastajana toimii Jorma Nurkkala, KPMG Oy. Tilintarkastajalle maksettiin säätiön toisena tilikautena palkkio lausunnosta säätiöiden fuusio-suunnitelmasta 1 550 euroa sekä ensimmäisen tilikauden tilintarkastuksesta

6 545,34 euroa. Tilintarkastusyhteisölle maksettiin lisäksi yhteensä 67 014,59 euroa muista asiantuntija- ja selvityspalveluista. Säätiön tilikausi on kalenterivuosi.

Säätiön perustajien lahjoittama peruspääoma on 50 000 euroa. Säätiön peruspääomaa ja sen sijaan tullutta omaisuutta ei saa käyttää säätiön toimintaan. Säätiön sääntöjen mukaan peruspääoman tuottoa ja arvonnousua saa käyttää säätiön toimintaan.

Säätiön toiminnan rahoitus perustuu Helsingin kaupungin ja opetus- ja kulttuuriministeriön museohankkeen hankevaiheeseen osoittamaan rahoitukseen. Museohankkeen siirryttyä säätiön alaisuuteen 1.6.2022 Helsingin kaupunki sekä opetus- ja kulttuuriministeriö sitoutuivat siirtämään hankkeelle aiemmin myönnettyistä määrärahoista jäljelle jäävät osuudet (315 929 euroa / taho) säätiölle ja osoittivat säätiölle lisämäärärahan (273 000 euroa / taho) vuosille 2022–2024, kummankin osuuden ollessa 588 929 euroa, yhteensä 1 177 858 euroa (sis alv). Kaupungin ja valtion määrärahojen maksuaikataulu on poikennut toisistaan, samoin niiden jaksotus vuosille 2022–2024.

Lisäksi Suomen Taideteollisuusyhdistyksen 100-vuotissäätiö sr tukee säätiötä viestinnän resursoinnilla vuosina 2022–2023.

Verottajan ennakkoratkaisu

Vuoden 2022 lopussa säätiö teki ennakkoratkaisuhakemuksen verottajalle yleishyödyllisyydestä. Ennakkoratkaisu saatiin verottajalta 8.2.2023. Päätösten mukaan säätiö täyttää yleishyödyllisyyden kriteerit sekä tulo- että lahjavero-tuksessa.

UUSI ARKKITEHTUURI- JA DESIGN/MUSEO

Säätiön tuotot

Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiön tilikauden 1.1.–31.12.2023 tuotot 554 286,61 euroa muodostuivat pääasiassa Helsingin kaupungin sekä opetus- ja kulttuuriministeriön museohankkeelle osoittamista määrärahoista.

Kaupunki suoritti koko vuosille 2022–2024 osoittamansa määrärahan 588 929 euroa säätiölle tilikauden 2022 aikana. Määrärahasta kolmasosa, 196 309,66 euroa on jaksotettu vuodelle 2024.

Valtion museohankkeelle osoittaman samansuuruisen määrärahan osuuden säätiö hakee opetus- ja kulttuuriministeriöltä erissä myönnettävinä toiminta-avustuksina vuosittain. Vuonna 2023 OKM myönsi säätiölle 471 745 euroa, josta 200 000 euroa jaksotettiin vuodelle 2024.

Lisäksi säätiö sai tukea Suomen Taideteollisuusyhdistyksen 100-vuotissäätiöltä 70 000 euroa museohankkeen viestintään, sekä laskutti KOy ADM:ltä museon uudisrakennuksen suunnittelukilpailuun liittyvistä palveluista 15 053,61 euroa.

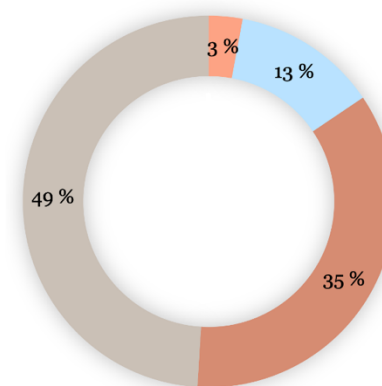
Säätiön kulut

Säätiön kulut 557 206,63 euroa muodostuivat säätiön henkilöstö- ja hallintokuluista, viestinnän ja vuorovaikutuksen kuluista, museohankkeen edellyttämien selvitysten kuluista, Designmuseon säätiön ja Suomen arkkitehtuurimuseon säätiön sulautumiseen liittyvistä kuluista sekä säätiön tytäryhtiö AD-museo Oy:n perustamiseen liittyvistä kuluista.

Tilikauden tulos

Tilikauden tulos on 2 920,02 euroa alijäämäinen.

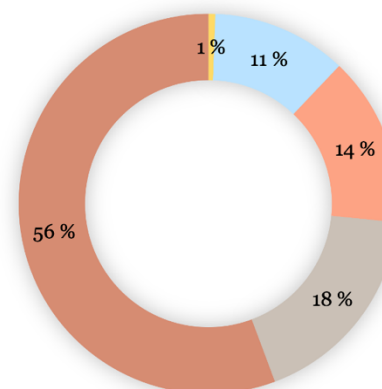
Säätiön peruspääoma 50 000 euroa mukaan lukien oma pääoma tilikauden päättyessä on 52 124,08 euroa.

SÄÄTIÖN TUOTOT 554 286,61 €

- Myyntipalvelut ja muut tuotot 16 232 € (0 €)
- Kohdeavustukset 70 000 € (72 000 €)
- Helsingin kaupunki 196 310 € (196 309 €)
- Suomen valtio (OKM) 271 745 € (117 184 €)

(Kaupunki ja valtio rahoittavat hanketta yhtä suurin osuuksin, mutta määrärahojen jaksotus poikkeaa tilikausien välillä)

SÄÄTIÖN KULUT 557 206,63 €

- Matkakulut ja muut kulut 3 216 € (9 910 €)
- Viestintä ja vuorovaikutus 64 112 € (48 314 €)
- Hallinto- ja toimistokulut 80 660 € (42 709 €)
- Selvitykset ja asiantuntijakulut 98 824 € (75 840 €)
- Henkilöstökulut 310 285 € (203 665 €)

(Suluissa edellinen tilikausi. Vuosi 2022 oli säätiön ensimmäinen 28.4.2022 alkanut vajaa tilikausi)

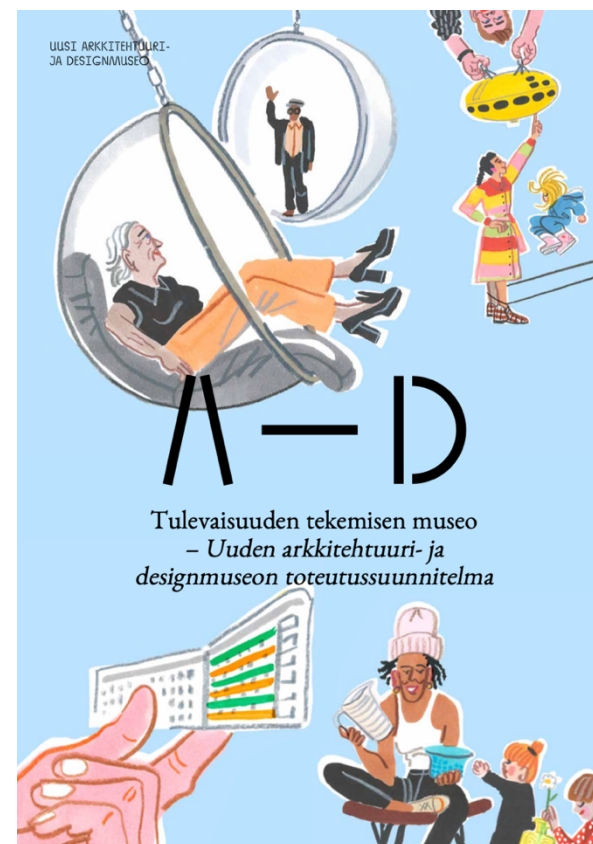
Toiminta

Säätiön toisena toimintavuotena 2023 toiminnassa on ollut kuusi fokusaluetta:

- o säätiön hallinnon vahvistaminen
- o uuden arkkitehtuuri- ja designmuseon perustamisen edellytyksenä olevien toteutus päätösten ehtojen mukaisen toteutussuunnitelman laatiminen ja siihen liittyvien selvitysten tekeminen, toteutussuunnitelman ja museorakennuksen alustavan hankesuunnitelman sisällystä neuvottelu Helsingin kaupungin ja Suomen valtion sekä yksityisten pääomittajien kanssa
- o museon uudisrakennuksen alustava hankesuunnittelu ja suunnittelukilpailun valmistelu yhteistyössä Kiinteistö OY ADM:n kanssa. Hanketyö ja kumppanuuskaavoitus Helsingin kaupunkiympäristön toimialan ja Konsortium Granin kanssa
- o varainhankinta
- o yhteistyö Designmuseon ja Arkkitehtuurimuseon kanssa, fuusion ja uuden museo-organisaation muodostamisen valmistelu
- o tytäryhtiö AD-museo Oy:n perustaminen säätiökonserniin

Museon toteutussuunnitelma

Museohankkeen asettamisen myötä hankkeen ja myöhemmin perustetun säätiön tehtäväksi tuli laatia kattava suunnitelma uuden arkkitehtuuri- ja designmuseon toteuttamisesta. *Tulevaisuuden tekemisen museo – Uuden arkkitehtuuri- ja designmuseon toteutussuunnitelma* valmistui loppuvuodesta 2023. Säätiö valmistautui suunnitelman julkaisuun Helsingin kaupungin päätöksentekoprosessia vastaavassa aikataulussa tammikuussa 2024.

Museon toteutussuunnitelman liitteenä on lista julkisista liitteistä sekä museon uudisrakennuksen alustava hankesuunnitelma. Hankesuunnitelman tiilajana on Kiinteistö Oy ADM, ja sen on laatinut Haahtela-kehitys Oy. Hankkeen suunnittelun tueksi on tehty myös taloudellinen malli 35 vuoden tarkastelujaksolla säätiön rahoituspositiosta eri toteutusmallivaihtoehtoja.

UUSI ARKKITEHTUURI- JA DESIGNMUSEO

Tytäryhtiö AD-museo Oy:n perustaminen

Osana uuden museon perustamista sovittiin fuusiosta, jossa Suomen arkkitehtuurimuseon säätiö ja Designmuseon säätiö sulautuvat Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiöön 1.1.2024. Sulautumissuunnitelma jätettiin Patentti- ja rekisterihallitukseen kesäkuussa 2023. Sulautuvat säätiöt sekä vastaanottava säätiö hyväksyivät sulautumisen täytäntöönpanon lokakuussa 2023.

Syksyllä 2023 säätiö perusti AD-museo Oy:n vastaamaan museotoiminnan ylläpitämisestä sulautumisen jälkeisenä aikana. Sulautumisen yhteydessä 1.1.2024 museoiden kokoelmat ja omaisuudet siirtyvät Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiölle. Kokoelmien ylläpito ja kehittäminen delegoidaan uudelle museoyhtiölle, jolla on kokoelmien hallintaan ja kehittämiseen koulutettu ja asiantunteva henkilökunta. AD-museo Oy rekisteröitiin kaupparekisteriin 23.10.2023.

Säätiö nimitti AD-museo Oy:n hallitukseen seuraavat jäsenet:

Kaarina Gould, toimitusjohtaja, Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiö (puheenjohtaja)

Pauli Sivonen, museonjohtaja, Serlachius-museot (varapuheenjohtaja)

Jenni Reuter, professori, arkkitehti SAFA

Mikael Silvanto, muotoilija, yrittäjä

Laura Aalto, viestintäjohtaja, Aalto-yliopisto

Petri Tervonen, liiketoimintajohtaja, Fiskars

Katri Viippola, toimitusjohtaja, Suomalaisen työn liitto

Pauli Sivonen ja Mikael Silvanto toimivat aiemmin Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiön hallituksessa. Hallitusta päätettiin täydentää 7.12.2023 henkilökunnan edustajalla, joka toimii hallituksessa yhteistoimintalain

AD-museo Oy:n ensimmäinen hallitus kuvattiin järjestäytymiskokouksen yhteydessä 27.9.2023. Vasemmalta oikealle Petri Tervonen, Laura Aalto, Kaarina Gould, Jenni Reuter, Katri Viippola ja Pauli Sivonen. Kuvasta puuttuu Mikael Silvanto. (Kuva: Anni Koponen)

tavoittaman hallintoedustajan roolissa AD-museo Oy:n varsinaisen toiminnan käynnistyessä 1.1.2024 alkaen. Henkilökunta valitsi tulevaksi edustajakseen 21.11.2023 järjestetyissä henkilöstövaaleissa **Jemina Vainikka Lindholmin**.

AD-museo Oy:n toimitusjohtajaksi nimitettiin Designmuseon johtajana vuodesta 2012 toiminut **Jukka Savolainen**. Arkkitehtuurimuseon johtajana toiminut **Carina Jaatinen** johtaa museoyhtiön sisältöpalveluja. Tavoitteen mukaan museolle rekrytoidaan uusi johtaja niin, että tämä voisi aloittaa työnsä siinä vaiheessa, kun museorakennuksen suunnittelukilpailu on ratkennut, ja osallistua näin voittaneen ehdotuksen jatkokehitystyöhön.

UUSI ARKKITEHTUURI- JA DESIGNMUSEO

Arkkitehtuurimuseon ja Designmuseon henkilökunta on työstänyt uuden yhtiön ensimmäistä strategiaa kaudelle 2024–2027. Ensimmäistä luonnosta esiteltiin säätiön, Designmuseon säätiön, Suomen arkkitehtuurimuseon säätiön sekä AD-museo Oy:n hallituksille näiden yhteisessä kokoontumisessa 25.10.2023. Hallitusten palaute välitettiin museoiden henkilökunnalle, joka huomioi sen strategian jatkokehitystyössä.

Arkkitehtuurimuseon ja Designmuseon henkilöstö valmisti AD-museo Oy:n strategiaa yhteisessä tulevaisuustyöpajassa 12.6.2023. Kuvassa Arkkitehtuurimuseon kuraattori Kaisa Karvinen ja Designmuseon yhteistyöpäällikkö Piia Lehtinen. (Kuva: Anni Koponen)

Museon uudisrakennushanke ja yhteistyö KOy ADM:n kanssa

Säätiön perustajat, Helsingin kaupunki ja Suomen valtio, perustivat syksyllä 2022 säätiön rinnalle erillisen kiinteistöyhtiön (Kiinteistö Oy ADM) vastaamaan museorakennuksen rakennushankkeen kehittämisestä. Kiinteistöyhtiön tehtävänä on myös museon suunnittelukilpailun järjestäminen ja voittaneen konseptin jatkokehittäminen sekä hankkeen toteutusmallin suunnittelu. Vuonna 2023 Kiinteistö Oy ADM:n hallituksen muodostivat seuraavat jäsenet:

Juha Lemström, arkkitehti SAFA (puheenjohtaja)

Mikko Aho, arkkitehti SAFA (varapuheenjohtaja)

Antti Halm, yksikönpäällikkö, Helsingin kaupunki, Kymp

Markku Inkeroinen, projektipäällikkö, opetus- ja kulttuuriministeriö

Miika Kotaniemi, johtaja (kiinteistösijoittaminen), Rakli

Stuba Nikula, toimitusjohtaja, Helsingin tapahtumasäätiö

Säätiö tekee rakennushankkeeseen liittyen tiivistä yhteistyötä Kiinteistö Oy ADM:n kanssa. Säätiön ja kiinteistöyhtiön hallitusten välillä on osittainen personaaliunioni. Säätiön hallituksen jäsenet Juha Lemström ja Mikko Aho ovat myös kiinteistöyhtiön hallituksessa. Hallituksen nimittivät Helsingin kaupunki ja Suomen valtio. Säätiön toimitusjohtajalla ja hallituksen puheenjohtajalla on läsnäolo-oikeus kiinteistöyhtiön hallituksen kokouksissa.

Vastuu säätiön ja Helsingin kaupungin käynnistämästä alustavasta hankesuunnittelusta siirtyi syksyllä 2022 Kiinteistö Oy ADM:lle. Säätiö ja kiinteistöyhtiö tekevät yhteistyötä museolle suunnitellun uudisrakennuksen kehityshankkeessa. Uudisrakennuksen alustava hankesuunnitelma, jonka toteutti rakennuttajakonsultti Haahtela-kehitys Oy, valmistui alkuvuodesta 2023.

UUSI ARKKITEHTUURI- JA DESIGNMUSEO

Helsingin kaupunki käynnisti vuonna 2021 Eteläsataman Makasiinirannan kokonaiskehittämistä koskevan laatu- ja konseptikilpailun, joka päättyi marraskuussa 2022. Alue sisälsi varauksen uutta arkkitehtuuri- ja designmuseota varten.

Vuoden 2023 aikana säätiö ja kiinteistöyhtiö ovat tehneet tiivistä yhteistyötä Helsingin kaupunkiympäristön toimialan ja Makasiinirannan kilpailun voittaneen Konsortium Granin kanssa Makasiinirannan kehittämisessä ja suunnittelussa. Helsingin kaupunginhallitus päätti 5.6.2023 myöntää Kiinteistö Oy ADM:lle kehittämisvarauksen suunnittelualueeseen. Syyskuussa 2023 kaupunkiympäristön toimiala hyväksyi hankkeen ja Konsortium Granin yhteisen esityksen Makasiinirannan maanpäällisestä huoltoratkaisusta. Ratkaisun pohjalta oli mahdollista viimeistellä museon uudisrakennuksen alustava hankesuunnitelma, joka toimii museon suunnittelukilpailun lähtökohtana.

Varainhankinta

Helsingin kaupungin ja Suomen valtion ehdollisten pääomituspäätösten ehtona on, että säätiö kerää vähintään 30 miljoonaa euroa lahjoituksia yksityisiltä tahoilta. Kaupungin ja valtion 60 miljoonan euroon lahjoitusten kanssa säätiölle muodostuisi vähintään 150 miljoonan euron peruspääoma. Vuoden 2023 lopussa ehdollisina lahjoituspäätöksinä oli koossa 25 miljoonaa euroa:

Jane ja Aatos Erkon säätiö	20 000 000 euroa
Suomen Kulttuurirahasto	2 000 000 euroa
Svenska kulturfonden	2 000 000 euroa
Saastamoisen säätiö	1 000 000 euroa

Lisäksi Suomen arkkitehtuurimuseon säätiö ja Designmuseon säätiö ovat päättäneet 23.3.2023, että sulautumisen yhteydessä säätiölle siirtyvästä nettovarallisuudesta 1 miljoona euroa tullaan ohjaamaan säätiön peruspääomaan.

Muu osa siirtyvästä nettovarallisuudesta kirjataan säätiön muuhun omaan pääomaan.

Ehdollisen lahjoituspäätöksen tehneitä tahoja on pidetty ajan tasalla hankkeen etenemisestä ja uusia potentiaalisia lahjoittajia kartoitettu. Säätiön varainhankintasuunnitelman päivittäminen on käynnistetty loppuvuodesta.

Viestintä ja vuorovaikutus

Säätiö viestii hankkeesta yhteistyössä hankkeen perustajien, Helsingin kaupungin ja opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Arkkitehtuurimuseon ja Designmuseon kanssa. Museohankkeen viestinnän resursointia tukee Suomen taideteollisuusyhdistyksen 100-vuotissäätiö. Viestintäkumppanina vuonna 2023 on toiminut Ellun Kanat Oy.

Vuoden 2023 aikana säätiö, Arkkitehtuurimuseo ja Designmuseo ovat esitelleet museohanketta eri yhteyksissä Suomessa, Ruotsissa, Tanskassa ja Espanjassa. Hankkeesta on uutisoitu Helsingin Sanomissa ja paikallislehdissä. Suunnittelualojen ammattilaismedioista museohanke on ollut esillä Kiinteistö & Energia- lehdessä sekä Arkkitehtiuutisissa, jossa hankkeesta keskusteltiin keväällä 2023. Myös säätiö osallistui keskusteluun yhdessä Arkkitehtuurimuseon ja Designmuseon kanssa.

Kiinteistö Oy ADM:n kanssa sovitun työnjaon mukaisesti säätiö on valmistellut museon uudisrakennusta koskevan suunnittelukilpailun viestintää ja markkinointia yhdessä Helsinki Partnersin kanssa. Jatkossa työhön kytketään myös kansainvälinen viestintätoimisto.

Vuoden 2023 aikana säätiö on uutisoinut hanketta koskevista ajankohtaisista aiheista hankkeen verkkosivuilla ja uutiskirjeessä.

UUSI ARKKITEHTUURI- JA DESIGNMUSEO

Helsingin koululaisten Kevätpörriäinen-lehti sisälsi keväällä 2023 valikoiman lapsilta kerättyjä lasten ajatuksia, kokemuksia ja toiveita museoon liittyen.

Olenaiset tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen

Helsingin kaupunki on helmikuussa 2024 kaupunginvaltuuston päätöksellä päättänyt pääomittaa Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiötä 60 miljoonalla eurolla vuosina 2024–25 säätiön laatiman toteutussuunnitelman mukaisesti, valtuustopäätöksessä mainituin ehdoin. Suomen valtio on puolestaan linjannut säätiön pääomittamisesta vastaavalla summalla talouspoliittisen ministeriövaliokunnan toimesta joulukuussa 2023. Pääomituspäätökset mahdollistavat museohankkeen etenemisen kohti toteutusta.

Valtuustopäätöksen jälkeen säätiö on valmistellut museon uudisrakennusta koskevaa suunnittelukilpailun avaamista yhteistyössä kilpailun järjestäjän, Kiinteistö Oy ADM:n kanssa. Kilpailun viestintää ja markkinointia on suunniteltu yhdessä Helsinki Partnersin kanssa. Helmikuussa 2024 työhön kytkettiin kansainvälinen viestintätoimisto Ing Media, joka on aiemmin työskennellyt Helsingin kaupungin kansainvälisen viestinnän parissa menestyksekkäästi.

Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Kun hankkeen riskejä arvioitiin syksyllä 2022, merkittävimmiksi riskeiksi arvioitiin pääomatavoitteen saavuttaminen; sijoitusympäristö; suhdannevaihtelu; rahoittajien vaatimukset, päätöksenteko; sekä sijoittajan saaminen mukaan uuden museon rakennushankkeeseen.

Säätiön tammikuussa 2024 julkaisema toteutussuunnitelma on vastannut rahoittajien vaatimuksiin, hanke on edennyt päätöksenteossa kohti toteutusvaihetta. Päätöstä hankkeen toteutusmallista on siirretty sijoittajariski huomioiden. Hankkeen edetessä toteutusvaiheeseen yllä olevista merkittävimpinä riskeinä ja epävarmuustekijöinä voidaan edelleen pitää sijoitusympäristöä sekä suhdannevaihteluita.

Lisäksi museon uudisrakennushankkeen osalta rakennuspaikkaan liittyvät epävarmuustekijöitä (kaavaprosessi, satamaliikenteen siirtyminen toisaalle, siirtymisen edellyttämä uusi infrastruktuuri sekä näihin liittyvät mahdolliset valitukset) voivat tuottaa viivästyksiä ja hidastaa rakennushankkeen etenemistä. Näihin epävarmuustekijöihin voidaan pyrkiä vaikuttamaan myönteisellä julkisuudella sekä kansalaisten ja kaupunkilaisten aktiivisella osallistamisella.

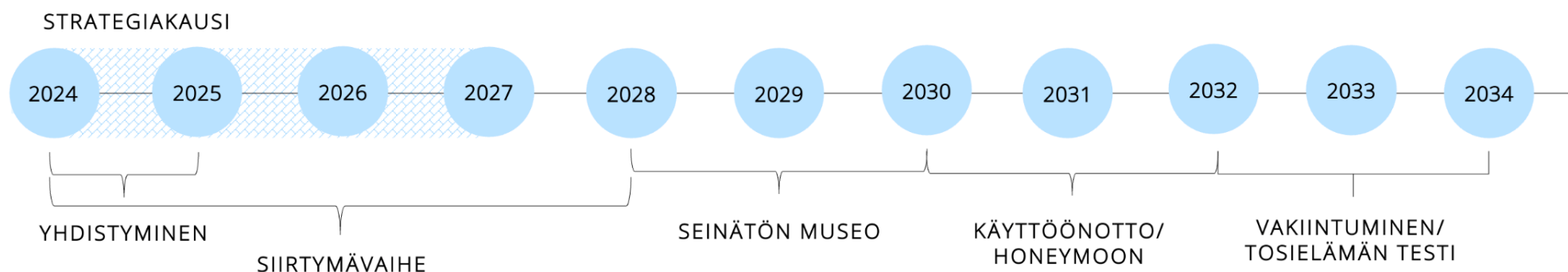
Arvio tulevasta kehityksestä vuonna 2024

Säätiön tärkein tehtävä on kansainvälisen huipputason museotoiminnan mahdollistaminen AD-museo Oy:n kautta. Tätä tavoitetta säätiö tukee johtamalla museon perustamishanketta uuden arkkitehtuuri- ja designmuseon toteutus-suunnitelman mukaisesti kohti kansainvälisesti erottuvaa, laadukasta ja elävää museota. Vuoden 2024 osalta keskiössä on museon uudisrakennuksen suunnittelukilpailu, jossa säätiöllä on rooli käyttäjän edustajana ja toteutussuunnitelman mukaisen tavoitetasen ylläpitäjänä.

Vuosi 2024 on säätiön ensimmäinen vuosi konsernin emoyhteisönä. Keskeinen tavoite on hyvän hallinnon ja yhteistoiminnan periaatteiden luominen ja kehittäminen säätiökonsernissa, ja yhdistyneen museo-organisaation alkutai-paleen tukeminen. Alla oleva aikajana kuvaa uuden museoyhtiön ensimmäisen strategiakauden asettumista museohankkeen kontekstiin.

Uusi merkittävä vastuu säätiölle on kansallisesti ja kansainvälisesti merkittävien museokokoelmien omistaminen. Vaikka kokoelmien ylläpito ja kehittäminen on delegoitu AD-museo Oy:lle, on säätiön huolehdittava seurannasta ja kehittävästä otteesta ja varmistettava myös kokoelmatyön asiantuntijuus säätiön hallituksessa.

Kriittinen tehtävä on varainhoidon järjestäminen kilpailuttamalla täyden mandaatin varainhoidon kumppani ja säätiön tavoitteita ja arvoja tukevan sijoitusstrategian luominen yhteistyössä uuden kumppanin kanssa. Museohankkeen edetessä kaupungin ja valtion myönteisten päätösten myötä on säätiön mahdollista jatkaa varainhankintatyötä. Ensimmäinen tavoite on kaupungin ja valtion pääomitusehtojen mukaisen, vähintään 30 miljoonan euron yksityisten pääomalahjoitusten kerääminen, ja jatkosuunnitelman rakentaminen varainhankintatyölle.

Säätiö edistää museohanketta yhteistyössä rahoittajien, museon uudisrakennushankkeesta vastaavan Kiinteistöosakeyhtiö ADM:n ja tytäryhtiönsä, museotoimintaa ylläpitävän AD-museo Oy:n kanssa uudisrakennuksen arvioidun avautumisajan yli tähtäävällä aikajänteellä. Aikajana on AD-museo Oy:n ensimmäisen strategiakauden strategiasta.